

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

Fidei formula in Concilio edita. Capvt XXXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

ter asseruit, præcepitque ut omnes eidem assentirentur, decretis eiusdem subscriberent, congruerent cum eisdem, dummodo vna vox consubstantialis adscriberetur; quam quidem ille ipse explicauit: quod non secundum corporis affectiones dicatur patri consubstantialis, neque quod per diuisionem vel sectionem vllam ex patre constaret. nam fieri non potest, ut natura quæ materiæ expers est, quæ sola intelligentia percipitur, quæ corpore vacat, corpoream vllam affectionem in se excipiat: sed eiusmodi res nos diuinis & arcanis verbis debere complecti. Sapientissimus quidem & pius noster imperator de his isto modo philosophatus est. Episcopi autem propter hanc vocem, consubstantiale, istam formulam ediderunt.

Fidei formula in Concilio edita.

CAPVT XXXV.

CREDIMVS in vnum Deum, Patrem omnipotentem, omnium visibilibium & inuisibilibium creatorem: Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, genitum ex Patre vnigenitum, hoc est, ex substantia patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, & quæ in cælo, & quæ in terra sunt: Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, homo factus est, passus est, sepultus est, & resurrexit tertia die, ascendit ad cælos, venturus

ἐμὲ πύρην· οὐτὼ τε ἔ· ἐαυτῷ Προ-
νείν σωωμολόγησε, καὶ ταύτην ἑστῶ
πάντας συγκαταπέθεαι, ὑπογράψεν
τε τοῖς ὁδοῖσι, καὶ συμφωνεῖν ἑπι-
ποις αὐτοῖς ἄρεκελεύετο, ἐπὶ ἑμοῦ
ἡροσεύεσθαι τὸν ῥήματος τὸ ὁμο-
σίου, ὃ ἔ· αὐτὸ ἡμιλύθου, λέγων·
ὅτι μὴ κατὰ τὰ ἴδι' σωματίων πᾶσι
λέγεται τῷ πατρὶ ὁμοούσιον, οὐτε
ἡ διαίρεσιν, οὐτε κατὰ πᾶσα ὁπο-
μιλῶ ἐκ τῆ πατρὸς ὑποσῆται· μηδὲ
ἡ δυνάμει τῶ αὐτοῦ, ἢ νοεῖται,
καὶ ἀσώματον φύσιν σωματικὴν ἢ
πᾶσι ὑφίσταται· τοῖσι δὲ ἢ ὁπο-
ρήτοις λόγοις ἡροσήκειν τὰ τοιαῦτα
νοεῖν. καὶ ὁ μὲν σοφώτατος ἡμῶν καὶ
δυσσεβέστατος βασιλεὺς τὰ τοιαῦτα ἐφι-
λοσόφει· ὁ δὲ ἡροφάσι τῆς τῆ ὁ-
μοιοῖσι ἡροδήκεις, τῶ δὲ τῶ ἡρο-
φῶν πεποιήκεισι.

Η σὶ τῆ σωόδω ὑπαγραψῆσαι
πίσι.

ΚΕΦΑΛ. λέ.

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ εἰς ἓνα θεόν,
πατέρα παντοκράτορα, πάντων
ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ποιητὴν· ἔ·
εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν
ἕὸν τῆ θεοῦ, ἡγνηθέντα ἐκ τῆ πα-
τρὸς μονογενῆ, τῆς ἑστῆ, ἐκ τῆς οὐ-
σίας τῆ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ
φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀλη-
θινῆ, ἡγνηθέντα, ἢ ποιηθέντα, ὁμοού-
σιον τῷ πατρὶ, δι' ἃ τὰ πάντα ἐῆγίε-
το, τὰ τε σὶ οὐρανοῦ, τὰ τε σὶ τῆ γῆ·
δι' ἡμᾶς ἑστῶ ἀνθρώποις, ἢ δι' ἡ-
μῶν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόν-
τα, ἢ σαρκαθέντα, καὶ σὶ ἀνθρώπων
σῶντα, παθόντα, τεφέντα, καὶ ἀ-
ναστάντα τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόν-
τα εἰς ἑστῶ οὐρανοῦ, ἐρχόμενον

ANNO CHRISTI 325.
 κριναι ζωντας και νεκρους. και εις
 το αγιον πνευμα. του δε λεγον-
 τας, ου ποτε οτε ουκ ου, και πριν
 γεννηθην ουκ ου, και οπ δε ουκ
 οντων εγενετο, η δε ετερας υπο-
 στασεως η ουσιας φασκοντας ειναι, η
 κησον, η τρεπιον, η αλλοιωσιν
 υον τε του θεου, αναστασις η δυο-
 σολικη και καθολικη εκκλησια. και
 δι ταυτης της γραφης υπ αυτων
 υπογραφουσης, οπως ερηται αυ-
 τοις το, εκ της ουσιας τε πατρος,
 και το, τω πατρι ομοουσιον, ουκ
 ανεξεταστον αυτοις κατα λαμβανου-
 μεν. επεσοθισι ποιγαροω και απο-
 κρισις εντεθεν ανεκινουωτο, και
 εβασανιζετο ο λογος των διδουσαν
 τω ειρημενων. και δι το εκ της ου-
 σιας τε πατρος αιμολογετο παροσ αυ-
 τω δηλωκον ετι τε εκ του τε πα-
 τρος ειναι, ου μλω ως μεροσ υ δραν
 τε πατροσ. ταυτη δε και ημιν εδοκει
 καλωσ εχην συκαταπειδαυ τη δια-
 νοια της δισεβοισ διδακαλιασ, υπα-
 γραφουσης εκ της πατροσ ειναι
 υον, ου μλω μεροσ της ουσιασ αυ-
 τω γαλειν. διοπρ τη διανοια και αυ-
 τοι συνεπειδα, ουδε τιω φωνλω
 παραιουμενοι, τε της ειρληωσ σκο-
 ποσ παροσ οφθαλμωσ ημιν καιμε-
 νοσ, και τε μη της ορθησ εκπεσειν
 διανοιασ. κατα τα αυτα δε, και το
 γεννηθεντα, και ου ποιηθεντα, κα-
 πεδεξαμεθα. επειδη το ποιηθεν κοι-
 νον εφασκε ειναι παροσρημα τω
 λοιπων κλισιατων τω δια του υουδ
 γενομενων, ων ουδεν ομοιω εχεν
 υον διο δι μη ειναι αυ ποιη-
 μα τοισ δι αυ γενομενοισ εμφερεσ,
 κρειλλον δε η κατα παν ποιημα
 Concil. Tom. 2.

est iudicare viuos & mortuos. Et
 in Spiritum sanctum. Qui vero
 dicunt, quod erat aliquando
 tempus cum non esset, & ante-
 quam genitus esset non erat, vel
 quod ex nihilo ortus est, vel
 quod ex alia essentia substantia-
 ve quam ex patris genitus, vel
 quod conuerti aut mutari potest
 Filius Dei: istis catholica & apo-
 stolica Dei ecclesia anathema
 denuntiat. Cum ista formula ab
 illis praescripta esset, illud: Ex
 substantia patris esse; & illud, pa-
 tri consubstantialem esse; quo-
 modo essent intelligenda, ab eis
 diligenter querere coepimus. Vn-
 de quaestiones, & responsa nata
 sunt, rationeque accurate perue-
 stigatum, quae illis verbis subie-
 cta esset sententia. Fatebantur il-
 li, ex substantia patris esse, idem
 significare, quod ex patre esse,
 non tamen partem patris esse.
 Nobis sane videbatur pulcre con-
 sentire cum pia illius doctrinae
 sententia, quae docet filium ex
 patre esse, non tamen partem sub-
 stantiae illius esse. Quapropter
 huic sententiae etiam a nobis as-
 sensum est: neque vocem, con-
 substantialia, reiecit, propterea
 quod pax tamquam scopus ad
 intuentum ante oculos nostros
 verfabatur: & cautio erat a nobis
 adhibita, ne recta fidei sententia
 excideremus. Pari ratione, ge-
 nitum, non factum, approbauim-
 us. Nam factum Verbum cum
 ceteris creaturis, quae per filium
 factae sunt, commune esse di-
 xerunt, nec filium earum simi-
 le quidquam habere: ac pro-
 pterea cum non esse creaturam
 illarum similem, quae ab ipso
 factae sunt, sed praestantioris es-
 se substantiae, quam qua vlla
 M m m ij

ANNO CHRISTI 325.

Vertical text in the left margin, partially obscured by the gutter.

creatura prædita sit : quam quidem ex patre genitam esse sacre literæ perdocent , cum modus eius generationis a nulla mortali natura vel verbis exprimi , vel cogitatione comprehendi possit . Eodem modo etiam illud : Filium Patri consubstantialem esse , ratione & exquisitum est , & probatum , non more corporeo debere intelligi , nec quidquam habere simile cum mortalibus animantibus : nam neque diuisione substantiæ , neque sectione , sed nec affectione vlla , aut versione mutationeve paternæ essentia & facultatis posse constare : ingenitam enim patris naturam ab his omnibus prorsus alienam esse . & hoc , patri consubstantialem esse , nihil aliud ostendere , quam Filium Dei ad reliquas creaturas nullam habere similitudinem , sed patri solum , qui cum genuit , omnino similem esse , neque ex alia quam patris subsistentia & essentia genitum . Quod quidem sic expositum , rectum videbatur assensione approbare . Nam nonnulli veteres episcopos & scriptores , viros sane disertos & illustres , in Patris & Filii diuinitate explicanda hoc verbo , consubstantialiæ , visum fuisse cognouimus . Sed de fide in Concilio Nicæno exposita & diuulgata ., hæc hæc tenus . Cui quidem omnes ad vnum assensum sumus , non temere & inconsulto , sed secundum sententias coram ipso sanctissimo imperatore propositas , discussasque . Quinetiam anathematis formulam , quæ post fidem explanatam ab illis proposita est , approbandam quoque putauimus : propterea quod vetet , ne quisquã

πυλαίνεν ούσιας , ἡ ἐν τῷ πατρὶ
γεννηθῆς τὰ θεῖα διδάσκει λόγια , τῷ
ἱεροῦ τῆς γενήσεως ἀνεκφράστου καὶ
ἀνεπιλόγιστου πάσι γεννητῆ φύσις πα-
τρὸντος . οὕτω δὲ καὶ τὸ ὁμοού-
σιον εἶναι τῷ πατρὶ ὡς ἕτερον
ἕτερον ὁ λόγος συνίστη , οὐ κατὰ
τῆς σωματικῶν ἱερῶν , οὐδὲ τῶν
θηρῶν ζωῶν παραπλησίως : οὐτε
γὰρ κατὰ διαίρεσιν τῆς ούσιας , οὐ-
τε κατὰ ἀποτομὴν , ἀλλ' οὐδὲ κατὰ
πλάτος , ἢ ἱερῶν , ἢ ἀλλοίωσιν τῆς
τῷ πατρὶ δυνάμεως : πύτων γὰρ
πάντων ἀλλοτεῖα εἶναι τῷ ἀγγε-
λων τῷ πατρὶ φύσιν παρασπικῶν δὲ
εἶναι τὸ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ , τὸ
μηδεμίαν ἐμφέρεται πρὸς τὸ γεν-
νητὰ κτίσματα ὡς ἕτερον τοῦ θεοῦ φέ-
ρειν , μόνω δὲ τῷ πατρὶ τῷ γεννη-
τικῷ κατὰ πάντα ἱερῶν ἀφομοιοῦ-
σαι , καὶ μὴ εἶναι ἕτερον πρὸς
ἑσθασίας τε καὶ ούσιας , ἀλλ' ἐν
τῷ πατρὶ . ὡς καὶ αὐτῶν τῶν ἐρμη-
νυμένων ἱερῶν καλῶς ἔχον ἐ-
φανῆ συγκαταδέσται : ἐπεὶ καὶ τῶν
παλαιῶν πρὸς λόγιον καὶ ἱεροφω-
νεῖς ἱεροκόπος καὶ συσχεφείας ἱ-
γνώμων , ἱερῶν τῆς τῷ πατρὶ καὶ ἱερῶν
θεολογίας τῶν τῷ ὁμοοῦσιον χρησι-
μῶν ὀνόματι . ταῦτα μὲν οὕτω πε-
ρὶ τῆς ἐκτεθείσης εἰρηδῶ πίστεως , ἢ
συμφωνήσασιν ὡς πάντες , ἐκ ἀνε-
ξέταστος , ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀποδοχίας
διανοίας , ἐπὶ αὐτῶν τῶν θεοφιλεστάτου
βασιλέως ἐξεταθείσας . καὶ ὡς αἰ-
δεμαλισμὸν δὲ ὡς μὴ πᾶσι πιστὸν πρὸς
αὐτῶν ἐκτεθέντα , ἀλυτὸν ἔστι ἱεροφω-
νεῖα , διὰ τὸ ἀπείργαν ἀγράφοις χρο-
νῶν φωνῶν , δι' αἷμα γὰρ ἢ πᾶσι

ANNO
CHRISTI
325

γέρονε σύγχλις καὶ ἀκαταστάσια τῆς
 ἐκκλησίας. μηδεμίαν γουὺ θεοπνεύ-
 σου γραφῆς, πῶ, ἢ οὐκ ὄντων, καὶ
 πῶ, ἢ ποτε ὅτε οὐκ ἦν, καὶ τοῖς ἐξῆς
 ὀπλιτοῖς, κεκρημένους, ἐκ βίλο-
 γον ἐφάνη ταῦτα λέγειν καὶ διδάσκειν.
 ἢ καὶ αὐτῶ καλῶς δόξα ἡ συνεδέμεθα.
 ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ πατρὶ τούτου χρόνῳ
 τούτοις εἰσάμεθα συζητῆσαι τοῖς ῥη-
 μασι, ἐπὶ μὲν τῷ ἀναθεματίζεσθαι,
 τῷ πατρὶ τῷ ζῆντιῳ οὐκ ἦν, ἐκ
 ἀποπνεύματι, πῶ πατρὶ πάντων ὁ-
 μολογῆσαι εἶναι αὐτῷ ἢ ὅν τῆ θεοῦ
 πατρὶ τῆς κατὰ σὰρκα ζῆνσεως. ἢ
 δὲ ὁ θεοφιλέστατος ἡμῶν βασι-
 λῆς καὶ αὐτὸς τῷ λόγῳ κατασκιά-
 ζεν, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐκείνου αὐτῶ
 ζῆνσιν πῶ πατρὶ πάντων αἰώνων
 εἶναι αὐτῶν· ἐπεὶ καὶ πρὶν ἐνεργεῖν
 ζῆντιῳ, διδάμει ἢ ἐν τῷ πα-
 τρι ἀζῆντος, ὅπως τῆ πατρὸς αἰ-
 πατρὸς, ὡς καὶ βασιλέως αἰ, καὶ σω-
 τῆρ αἰ, διδάμει πάντα ὅπως αἰ
 τε κατὰ τὰ αὐτῶ καὶ ὡσαύτως ἐχον-
 τος.

Ταῦτα ὑμῖν ἀναγκαίως διεπεμ-
 ψάμεθα, ἀγαπῆτοι, τῷ κεκρημένῳ
 τῆς ἡμετέρας ἐξουσίας τε καὶ συλ-
 λατοῦ φαυερὸν ὑμῖν καθιστῶν-
 τος· καὶ ὡς βίλογως τότε μὲν καὶ
 μέγιστος ὑσάτης ὡς εἰσάμεθα, ὅτε
 ἡμῖν τὰ ἐπὶ τοῖς γραφῆται παρῶ-
 κοπῆ· τότε δὲ ἀφιλονείκως πῶ μὴ
 λυπῶντα κατεδέξαμεθα, ὅτε ἡμῖν
 βίγνωμένως τῶν λόγων ἐξέταροι
 πῶ διαόιδου, ἐφάνη σωτῆρ ἡμῶν
 ἄλλοις scripta erant, animum nostrum
 offenderent, in vna eademque
 sententia ad extremam vsque horam
 perstitimus. Verum postea facile
 sane, & sine vlla contentione, ea
 quæ nullam habebant offensionem,
 tum demum amplexati sumus, cum
 nobis verborum sensum & sententiam
 æquis animis disquirentibus, illa
 quæ exposita erant, consen-

(ex quibus in ecclesiis omnis fe-
 re confusio & discordia inuecta
 est) omnino vtatur. Cum itaque
 nulla scriptura diuinitus inspira-
 ta his vocibus vsa sit : Filium
 Dei ex nihilo ortam esse, &
 tempus fuisse aliquādo cum non
 esset; & quæ sequuntur in eam-
 dem sententiam : minime con-
 sentaneum videbatur, eas vel
 proferre, vel docere. Cui senten-
 tiæ tam præclare decretæ consti-
 tutæque nos consensimus, quan-
 doquidem nunquam antehac
 eiusmodi verba vsurpare confue-
 uimus. Præterea non absurdum
 videtur illud etiam anathemate
 ferire: Quod antequam gignere-
 tur non esset; cum omnes fateri
 debeant Filium Dei prius fuisse
 quam in carne nasceretur. imo
 vero piissimus imperator noster
 etiam ratione cōfirmavit, ipsum
 secundum diuinam generatio-
 nē suam ante omnia sæcula fuis-
 se: siquidem priusquam actu gi-
 gneretur, facultate erat in patre
 modo quodam ingenito, cum pa-
 ter semper pater esset, quemad-
 modum semper rex & saluator,
 cum semper facultate omnia sit,
 semperq; secundum suam ipsius
 naturam eodem modo se ha-
 beat.

Ista ad vos, fratres carissimi,
 necessitate coacti misimus, non
 solum vt decretum, quod nos-
 tram disquisitionem & assensio-
 nem secutum est, vobis planum
 faceremus, verum etiam vt intel-
 ligeretis, quod primo sicut ratio
 postulabat, cum ea quæ aliter ab

tire viderentur cum his quæ in fidei formula ante proposita, a nobis concessa & probata fuerant. Salutamus vos, & cum ea quæ apud vos est fraternitate, valere vos in Domino precamur, fratres carissimi.

Victor Constantinus, maximus, Augustus, episcopis & populis.

CAPVT XXXVI.

Socr. lib. 1.
cap. 6.

CVM malignos & impios Arius sibi imitandos duxerit, par est, vt eandem cum illis ferat ignominiam. Quemadmodum igitur Porphyrius diuinæ pietatis hostis, iniquis de religione compositis libris, condignam reperit mercedem, per quam futuris sæculis omnium probris obnoxius erit, plurimaque obruetur infamia, atque insuper impia eius abolita sunt scripta: ita & nunc placitum nobis est, Arium & Arii suffragatores Porphyrianos quidem nominare, vt quorum imitati sunt mores, eorum quoque obtineant appellationem. Si quod autem scriptum ab Ario compositum reperiatur, igni tradatur, vt non modo improba eius doctrina tollatur, verum etiam ne monumētum quidem aliquod eius relinquatur. Illud equidem prædictum volo, si quis libellum aliquem ab Ario conscriptum occultasse deprehensus sit, nec continuo eum prolatum igne absumpserit, morte mulctabitur. illico namque in crimine tali comprehensus poenam capitis luet. Deus vos seruet, fratres dilecti.

Et cum alias epistolas imperator aduersus Arium & cum

ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐν τῇ περὶ ἐπιπέδει-
σι πίστεως ὁμολογηθῆναι. ἀπαπέμψα
ὑμᾶς σὺν τῇ πατρὶ ὑμῶν ἀδελφότητι.
ἐβρώδαται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ἀγά-
μεθα, ἀδελφοὶ πρῶτατοι.

Νικητὴς Κωνσταντίνου, μέγιστος, τε-
λαρῆς, Ἰπποκόποις καὶ λαοῖς.

ΚΕΦΑΛ. 45.

ΤΟΥΣ πονηροὺς καὶ ἀσεβεῖς μι-
μησάμεν Αρειοῦ, δίκαιος ὅτι
πῶ αὐτῶν ἐκείνοις ὑπέχειν ἀπείδου.
ὡσπερ πίνω Πορφύριου ὁ τῆς
θεοσεβείας ἐχθρὸς συντάγματα ἅπαντα
παραίωμα καὶ τῆς θεοσεβείας συσπεί-
μνος, ἄξιον βραχίονα μισθῶν, ἐπιδο-
ν, ὡς ἐπονεῖδισον μὲν αὐτῷ περὶ
τῶν ἐξῆς γράψαι χερόν, καὶ πλείους
ἀναπληροῦναι κακοδοξίας, ἀφανι-
σθῆναι δὲ τὰ ἀσέβη αὐτοῦ συγγραμμά-
τα. οὕτω ἐν τῷ ἐδίξεν, Αρειόν τε καὶ
ἐδὸν αὐτῷ ὁμογνώμονας Πορφυρι-
νοῖς μὲν καλεῖσθαι, ἵν' ὡν ἦσαν ἐπι-
δοῖς μεμίμηται, πούτων ἔχουσι καὶ
πῶ περὶ ἁποστολῶν. περὶ δὲ πούτων
εἶπεν συγγραμμάτω ἀρειοῦ συν-
ταγμένον διέλοκοιτο, ἵνα πῶ περὶ
δίδωσθαι. ἵνα μὴ μόνον τὰ φαῦλα αὐ-
τοῦ τῆς διδασκαλίας ἀφανισθῆναι, ἀλλὰ
μηδὲ ὑπόμνημα αὐτοῦ ὅλας ὑπολει-
ποῖτο. ἐκείνο μὲντοι περὶ ἁποστολῶν, ὡς
εἶπεν συγγραμμάτω ἀρειοῦ συν-
ταγμένον φωραθεῖν κρύψαι, καὶ μὴ βίβλου
περὶ ἀποστολικῶν καὶ περὶ κατωτέρων,
πούτων θανάτου ἐστὶν ζημία. περὶ
τῶν ἁποστολικῶν δὲ ἀποστολῶν, κεφαλῆς
ὑποστήσεται πτωχεύει. ὁ θεὸς ὑμᾶς
φυλάξῃ, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί.

Καὶ ἄλλας δὲ Ἰπποκόποις ὁ βασι-
λεὺς καὶ Αρειὸς ἐτῆ ὁμοδόξων αὐτῶν